

บทที่ 2

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้สำรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ มโนทัศน์เกี่ยวกับโรคเอดส์ของครู
ผู้ศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ พบว่า มีงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในประเทศ

วัฒนา กระแสกุลรัตน์ (2531 : 66-78) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "ความรู้และทัศนคติ
เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร" โดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนชาย โรงเรียนสตรี และโรงเรียนสหศึกษา
จำนวน 400 คน พบว่า มีนักเรียนร้อยละ 47.25 ที่มีความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ ซึ่งในจำนวนข้อความรู้ที่ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ นี้ มีเรื่องเกี่ยวกับ
โรคเอดส์รวมอยู่ด้วย

ลำเรียง แสงชื่อ และสมชัย จิรโรจน์วัฒน์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย
เรื่อง "ภาวะความวิตกกังวลและพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ของกลุ่มบุคคลที่
เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะ
ความวิตกกังวลและพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ในกลุ่มประชากรที่เสี่ยงต่อโรคนี้
พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ หญิงอาชีพพิเศษ ชายอาชีพพิเศษ และชาย
ที่เกี่ยวข้องล่าส่อนทางเพศ จำนวน 800 คน ส่วนใหญ่มีภาวะความวิตกกังวลและพฤติกรรมในการ
ป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์อยู่ในระดับปกติ หญิงอาชีพพิเศษจะมีความวิตกกังวลสูงกว่าชาย
อาชีพพิเศษและชายที่เกี่ยวข้องล่าส่อนทางเพศ ส่วนพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์
ชายอาชีพพิเศษจะปฏิบัติได้ดีกว่าชายที่เกี่ยวข้องล่าส่อนและหญิงอาชีพพิเศษ นอกจากนี้ยังพบว่า
ผู้ที่มีความวิตกกังวลสูงกว่าปกติจะมีพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ดีขึ้นเรื่อย ๆ ตาม
ระดับความวิตกกังวลที่เพิ่มขึ้น

กาญจน์ ทวีงศิริอำนวย (2530 : 76 - 86) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "การเปิดรับข่าวสารกับความรู้และการป้องกันโรคเอดส์ในหญิงอาชีพพิเศษ และชายรักร่วมเพศในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการเผยแพร่ข่าวสารเรื่องโรคเอดส์ของกระทรวงสาธารณสุข สื่อมวลชน และองค์กรเอกชนต่าง ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง คือ หญิงอาชีพพิเศษจำนวน 200 คน และชายรักร่วมเพศ จำนวน 100 คน ทั้งหมดได้รับทราบหรือเคยได้ยินเรื่องโรคเอดส์มาแล้ว และเมื่อวัดความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ส่วนใหญ่ตอบถูกว่าโรคเอดส์คืออะไร ติดต่อกันได้อย่างไร คนกลุ่มไหนที่มีความเสี่ยงต่อโรคเอดส์สูง และรู้อยู่แล้วว่าป้องกันโรคเอดส์ได้ด้วยถุงยางอนามัย แต่มีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 39.7) ที่ตอบถูกว่าอาการสำคัญของโรคระยะแสดงอาการเต็มขั้นเป็นอย่างไร สำหรับด้านการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเอดส์นั้นถึงแม้ว่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.7) จะรู้อยู่แล้วว่าถุงยางอนามัยป้องกันโรคเอดส์ได้ แต่ก็มีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 32.4) ที่ตอบว่าจะใช้ถุงยางทุกครั้งที่มีพฤติกรรมทางเพศ ถ้าจะพิจารณาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารด้านการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคเอดส์นั้นพบว่า สื่อบุคคล (เพื่อน บุคลากรทางการแพทย์ แฟน/คู่นอน และญาติพี่น้อง) เป็นสื่อที่ติดต่อ

เทพม เมืองแมน (2531 : รายงานโดยย่อผลการศึกษาวิจัย) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "ความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติตนของกลุ่มผู้มีการเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ (ผู้ติดยาเสพติด/เกย์/โสเภณี) 700 คน ในประเทศไทย พ.ศ. 2531" พบว่า กลุ่มที่มีการเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ (ผู้ติดยาเสพติด 352 คน/เกย์ 162 คน/โสเภณี 186 คน) ส่วนมาก (เกินร้อยละ 80) มีความรู้ดีพอสมควรเกี่ยวกับการแพร่เชื้อของโรคเอดส์และทราบดีว่าการป้องกัน เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการควบคุมโรคนี้ โดยส่วนมากได้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน แม้ว่าส่วนมากของกลุ่มที่มีการเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ จะมีความรู้ในด้านการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์เป็นอย่างดี และมีทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคนี้ และแสดงความจำนงที่จะให้ความร่วมมือแก่หน่วยงานของรัฐอย่างเต็มที่ก็ตาม แต่ในด้านการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการระบาดของโรคเอดส์นี้ ก็ยังพบว่า มีข้อบกพร่องอยู่มากที่ต้องแก้ไข

วีรสิทธิ์ สิทธิไตรย์ (2532 : 5) ได้ศึกษาความรู้เรื่องโรคเอดส์ของเยาวชนไทยอายุระหว่าง 15-24 ปี พบว่า เยาวชนไทยเกินกว่าครึ่งมีความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของโรคเอดส์ แต่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและอาการของโรคเอดส์นั้น พบว่าส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ดีพอ ส่วนหนึ่งมีความเชื่อที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์คือ เชื่อว่าุงเป็นพาหะนำเชื้อเอดส์ เพราะฉะนั้นการติดต่อของโรคเอดส์จึงง่ายมาก การป้องกันโดยใช้ถุงยางอนามัยขณะร่วมเพศจึงไม่จำเป็น เพราะอาจติดจากถุงยางกัได้อยู่แล้ว นอกจากนั้นยังเชื่อว่า การคลุกคลีกับผู้ป่วยทำให้ติดโรคได้ จึงจะไม่ยอมช่วยเหลือผู้ป่วย แม้ผู้ป่วยจะเป็นเพื่อนหรือญาติก็ตาม

วิชิต สุรัตน์เรืองชัย (2533 : 5) ได้ทำการสำรวจความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโรคเอดส์ของครูประถมศึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรเตรียมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ณ สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา พบว่า ครูประถมศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 44.70 มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 43.53 มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 7.06 มีความรู้อยู่ในระดับมาก และร้อยละ 4.71 ไม่มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เลย ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคั้งนี้ ส่วนมากร้อยละ 98.82 เคยได้ยินคำว่าโรคเอดส์แล้ว มีเพียงร้อยละ 1.17 เท่านั้น ที่ไม่เคยได้ยิน ส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 85.88 มีความเชื่อว่า โรคเอดส์ไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อประชาชนที่ปฏิบัติตนถูกต้องลักษณะ ร้อยละ 76.47 มีความเชื่อว่า ผู้ป่วยโรคเอดส์เป็นบุคคลอันตรายต่อสังคม ร้อยละ 68.23 เชื่อว่าการที่ตนเองมีเพศสัมพันธ์กับคู่ของตนเพียงคนเดียวจะไม่มีโอกาสติดโรคเอดส์ได้ และร้อยละ 65.88 เชื่อว่า การจำกัดบริเวณผู้ป่วยโรคเอดส์จะทำให้สังคมปลอดภัย นอกจากนั้นเป็นความเชื่ออื่น ๆ เช่น ยุงเป็นพาหะนำโรคเอดส์ เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

ไพร์ส, เดสมอนด์ และคูกูลกา (Price, Desmond and Kukulka 1985 : 107-109) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความเข้าใจและความไม่เข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา" (High school students' perceptions and misperceptions of AIDS) เป็นการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงความรู้ ความเชื่อ และแหล่งข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ของนักเรียนมัธยมต้นและมัธยมปลายในโรงเรียน (Junior and senior high school students) โดยศึกษาจากนักเรียนจำนวน 250 คน เป็นนักเรียนชาย 118 คน นักเรียนหญิง 132 คน นักเรียนมีอายุอยู่ระหว่าง 16-19 ปี พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ค่อนข้างจำกัด นักเรียนชายมีความรู้เรื่องเอดส์มากกว่านักเรียนหญิง แต่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่รู้สิกวิตกกังวลเกี่ยวกับโรคเอดส์ แหล่งข้อมูลข่าวสารที่นักเรียนได้รับเกี่ยวกับโรคเอดส์ คือ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หนังสือวารสาร และวิทยุ ส่วนโรงเรียนเป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรคเอดส์น้อยที่สุด

คลาคฮอลล์ (Clark-Hall 1988 : 2941-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ความรู้และแหล่งข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ของนักเรียน ระดับ 6, 7 และ 8 จากโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเมือง" (Knowledge and sources of information about acquired immune deficiency syndrome among sixth, seventh, and eighth

grade urban elementary school pupils.) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบว่านักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษารู้อะไรบ้างเกี่ยวกับโรคเอดส์ และเพื่อแสวงหาทางเลือกเกี่ยวกับวิธีการสอนเรื่องโรคเอดส์ และต้องการทราบถึงแหล่งข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยศึกษาจากนักเรียนระดับ 6, 7 และ 8 โรงเรียนฟิลาเดลเฟีย จำนวน 116 คน พบว่า นักเรียนประถมศึกษายังมีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ค่อนข้างจำกัด นักเรียนหญิงมีระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์สูงกว่านักเรียนชาย จากการวิจัยยังพบอีกว่า นักเรียนประถมศึกษาได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์จากสื่อมวลชน คือ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และหนังสือวารสาร

บัลลีย์ (Balsley 1989 : 879-A - 880-A) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "การสำรวจความรู้ ความเชื่อ และการเลือกปฏิบัติพฤติกรรมที่เกี่ยวกับโรคเอดส์ ในนักเรียนระดับ 10 จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตเมือง" (A survey of knowledge, beliefs and selected behavioral practices related to acquired immunodeficiency syndrome among urban 10th grade public high school students.) การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความรู้ ความเชื่อและการเลือกพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์และพฤติกรรมการใช้ยา ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับโรคเอดส์ ของนักเรียนระดับ 10 จากโรงเรียนมัธยมศึกษา 34 แห่ง ในฟิลาเดลเฟีย ปรากฏว่า จากโรงเรียน 33 แห่ง (ร้อยละ 97) มีนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามกลับมา 1,513 คน พบว่า มีนักเรียนร้อยละ 91 ทราบว่าโรคเอดส์สามารถติดต่อกันได้โดยการใช้เข็มและกระบอกฉีดยาร่วมกัน ร้อยละ 93 ทราบว่า โรคเอดส์ติดต่อกันได้จากการร่วมเพศโดยไม่ป้องกัน และร้อยละ 86.5 ทราบว่า ติดต่อกันได้จากมารดาที่เป็นโรคเอดส์ ยังมีนักเรียนจำนวนมากที่ได้รับข่าวสารที่ไม่ถูกต้อง และมีโน้ตทัศน์ที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการติดเชื้อเอชไอวี (HIV) ทางการติดต่ออื่น ๆ จากการวิจัยยังพบอีกว่า ในด้านความรู้ นักเรียนหญิงมีความรู้ที่ถูกต้องมากกว่านักเรียนชาย นักเรียนผิวขาวมีความรู้มากกว่านักเรียนผิวดำ เมื่อพิจารณาด้านความเชื่อก็พบว่านักเรียนหญิงมีความเชื่อมากกว่านักเรียนชาย ในเรื่องที่ว่านักเรียนที่เป็นโรคเอดส์มีสิทธิที่จะไปโรงเรียน และนักเรียนหญิงยังมีเจตนาที่ติดต่อกับนักเรียนที่เป็นโรคเอดส์มากกว่านักเรียนชายอีกด้วย นักเรียนจากแถบเอเชียให้ความสนใจต่อการเรียนรู้เรื่องโรคเอดส์น้อยมาก นอกจากนี้ยังพบอีกว่า นักเรียนร้อยละ 65 เคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้ว นักเรียนกลุ่มที่เคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้วนั้น ร้อยละ 36 มีคู่นอนตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป และนักเรียนร้อยละ 74 มีประสบการณ์ทางเพศครั้งแรกก่อนอายุ 15 ปี นักเรียนกลุ่มที่เคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้วนี้ ร้อยละ 68 ตอบว่า ไม่เคยใช้ถุงยางอนามัย และร้อยละ 4.8 (นักเรียน 68 คน) ตอบว่า เคยใช้ยาเสกติดชนิดฉีดอีกด้วย

อแลน และคนอื่น ๆ (Alan and Others 1989 : 139-145) ได้ศึกษาความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของเยาวชนแคนาดา ทั้งในและนอกสถานศึกษา จำนวน 38,000 คน พบว่า เยาวชนส่วนมากสามารถนิยามคำว่า โรคเอดส์ได้ถูกต้อง มีความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของโรคเอดส์ได้ดี แต่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคนั้นไม่ดีพอ เยาวชนมีเจตคติทางลบต่อผู้ป่วยโรคเอดส์ มีเจตคติทางลบต่อพวกร่วมเพศ และมีเจตคติทางลบอย่างมากต่อการใช้ถุงยางอนามัย แต่มีเจตคติทางบวกต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างกัน

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ส่วนใหญ่ของงานวิจัยดังกล่าวเป็นการศึกษาเกี่ยวกับโรคเอดส์ในกลุ่มผู้ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ และเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนมาก ส่วนการวิจัยในครูศึกษามีน้อยมาก

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์เรื่องโรคเอดส์ของครูศึกษาโดยตรงนั้น ยังไม่ปรากฏการรายงานว่ามีผู้ใดทำมาก่อนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งผู้วิจัยตระหนักดีว่าครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน เพื่อให้เติบโตไปเป็นทรัพยากรอันทรงคุณค่าของประเทศชาติต่อไป ดังนั้นการได้ทราบถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับโรคเอดส์ของครูศึกษา จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบว่า ควรจะต้องวางแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการสอนศึกษา และจัดสิ่งสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ครูศึกษาต่อไป จึงจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเต็มที่